

TERMÉSZET A TERÜLETI TERVEZÉSBEN

Suvák Andrea

MRTT vándorgyűlés

Mosonmagyaróvár, 2017. 10. 19-20.

KIINDULÓ KÉRDÉSEK

- MIÉRT fontos a természeti környezettel foglalkozni a területi tervezés során?
- Milyen motivációk húzódnak a természeti szempontokat érvényesítő területi tervezés mögött?
- Mit jelent a természet a területi tervezésben?

TERMÉSZET-EMBER KAPCSOLAT ÉS A TERÜLETI TERVEZÉS TÖRTÉNETI EGYMÁSRA HATÁSA

- A két terület szervesen egymásra épülve fejlődött az ipari forradalom óta
- Modern területi tervezés kezdeti problémája az iparfejlődés káros természeti és egészségügyi hatásainak mérséklése
- Területi tervezés és természet kapcsolatban megfigyelhetők az egyes korszakok szellemi áramlatai, természethez való viszonyulás
- Területi tervezés újjáéledése: fenntartható fejlődés narratíva

VIZSGÁLATOK

1. Természet-tervezés kapcsolat tipizálása a szakirodalomban
2. Környezet-etika kategóriái
3. Területfejlesztő szakemberek véleménye
4. Magyar várostervezési dokumentumok elemzése

1. TERVDOKUMENTUMOKAT ELEMZŐ SZAKIRODALOM

- Természeti környezethez kapcsolódó szerepek (Newby 1990, Healy és Shaw 1993, 1994, Blühdorn és Welsh 2007, Davoudi 2012)
 - helyi kellem (amenity),
 - örökség és tájkép
 - természetvédelmi terület (nature reserve),
 - készletek és funkciók tárháza,
 - kereskedelmi árucikk,
 - probléma,
 - fenntarthatóság,
 - kockázat
- A tervezés-természet viszony mögött rejlő alapvető érték-felfogások tipizálása nem letisztult
- Kritika a „biocentrikus” irányvonal elhanyagolásáért

2. KÖRNYEZET-ETIKA KATEGÓRIÁI

- Különböző etikákból következően kívánatosnak tartott ember-természet kapcsolat
- Ágens-páciens modell
 - Egoista etika
 - ...
 - Humanista etika
 - Nem emberi dolgokra való kiterjesztés
- Létezik-e egy, a természetből levezethető etika?
- Egymással párhuzamosan létező, ám egymást kizáró irányzatok megkülönböztetése.

2. KÖRNYEZET-ETIKA KATEGÓRIÁI

- Egoista etika – önérdekű
 - Páciens: adott település (területegység)
 - Gazdasági racionalitás
- Humanista etika – emberiség-központú beavatkozások
 - Páciens: teljes emberiség
 - Következő generációkkal együtt
- Ökoszisztéma etika – ökoszisztéma centrikus beavatkozások
 - Páciens: ökoszisztéma
 - Érdek helyett működési elv
 - Tudományos megismerés határai?

3. TERÜLETFEJLESZTŐ SZAKEMBEREK VÉLEMÉNYE - KÉRDŐÍVES FELMÉRÉS

- Németország, Anglia, Dánia és Hollandia
- Területi tervezésért felelős hatósági szakemberek
- Területi középszint
- Összesen 1.112 címre kiküldött kérdőív, 125 visszaérkezett (11%)

3. TERÜLETFEJLESZTŐ SZAKEMBEREK VÉLEMÉNYE - KÉRDŐÍVES FELMÉRÉS

Nyitott kérdés:

- *Milyen szavak vagy kifejezések jutnak eszébe a környezetileg fenntartható területfejlesztéssel kapcsolatban?*

1. autómentes közlekedés
2. megújuló energiák
3. területhasználat korlátozása
4. biodiverzitás
5. zöld infrastruktúra
6. klímaváltozás
7. élőhelyek
8. védelem
9. erőforrások

4. MAGYAR NAGYVÁROSOK VÁROSTERVEZÉSI/ FEJLESZTÉSI DOKUMENTUMAINAK ELEMZÉSE

- 8 nagyváros („SMESTO”, 100.000-500.000 állandó lakos)
- Debrecen, Győr, Kecskemét, Miskolc, Nyíregyháza, Pécs, Szeged, Székesfehérvár
- Településfejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia

- Felmerülő kifejezések, témák, szóhasználat
- Davoudi kategóriái
- Környezet-etikai kategóriák
- Német és angol elemzők szempontjai

4.1. FELMERÜLŐ KIFEJEZÉSEK, TÉMÁK, SZÓHASZNÁLAT

- Zöldfelületek, zöld területek
- Közlekedés (autómentes, gyalogos, közösségi)
- Megújuló energiák
- Épületek energiahatékonysága
- Klímaváltozás
- Területhasználat, barnamezős területek, kompakt város

4.2. DAVOUDI KATEGÓRIÁI

1. Helyi kellem (leggyakoribb)
2. Kockázat (klímaváltozás – mezőgazdaság)
3. Probléma
4. Készletek és funkciók tárháza (erőforrások, ökoszisztéma-szolgáltatások)

Nem (vagy csak elhanyagolhatóan) **jelenik meg:**

- örökség és tájkép
- természetvédelmi terület,
- kereskedelmi árucikk,
- fenntarthatóság

4.3. AZONOSÍTHATÓ KÖRNYEZET-ETIKAI KATEGÓRIÁK

- Leggyakrabban azonosítható etikai háttér: önérdekű
- Emberiség központú és ökocentrikus motiváció is megjelenik
- Részletesebb célok és beavatkozások felé haladva emberiség-központú és ökocentrikus motiváció erősödik (kivéve Miskolc, Nyíregyháza)
- Beazonosíthatatlan motiváció (nem tudjuk miért, de fontos a természet figyelembevétel: „környezettudatosság”, „önmérséklet”, „szemléletmód”)

4.4. NÉMET ÉS ANGOL TERVEZŐI SZEMPONTOK MEGJELENÉSE

Magyar dokumentumokban

1. Zöld infrastruktúra
2. Autómentes közlekedés
3. Erőforrások
3. Területhasználat korlátozása
4. Megújuló energiák
5. Klímaváltozás
 - o Épületek energiahatékonysága

Német, angol tervezők válaszaiban

1. autómentes közlekedés
2. megújuló energiák
3. területhasználat korlátozása
4. biodiverzitás
5. zöld infrastruktúra
6. klímaváltozás
7. élőhelyek
8. védelem
9. erőforrások

The left side of the slide features a series of vertical stripes in shades of blue, grey, and white. Overlaid on these stripes are several orange circles of varying sizes, arranged in a descending pattern from top to bottom. The text 'KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!' is positioned to the right of these decorative elements.

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!